

Benjamin Ivaničtn

PUTOVANJA ILI PASTORIZIRANJE?

Nakon Koncila, mjesne i krajevne Crkve sve više razvijaju vlastito lice. Na različitost toga razvitka djeluju mnogi činitelji: narodni jezik, nacionalna kultura, nacionalna tradicija, različiti društveni sistemi u kojima one žive, a koji izazivaju različito religiozno ponašanje i različite duhovnosti, itd. Uza svu različitost regionalnih Crkvi, Crkva ne prestaje biti jedna, upravom organski ujedinjena u Duhu Svetome. Ona je uvijek međunarodna i nadilazi zemljopisne i nacionalne međe država, društvena uređenja i kulture. Pri tome treba istaknuti da je Crkva međunarodna u drukčijem smislu no što su to različiti internacionalni pokreti ili društveni sistemi. Međunarodni društveni sistem, ostvarujući se u pojedinim narodima, predstavlja niz država koje su neovisne jedna o drugoj i koje poznaju ne samo vlastiti put u taj društveni sistem nego svako od njih posjeduje i svoju suverenost. S Crkvom nije tako. Crkve u pojedinim narodima jedna su Crkva, a Petrov nasljednik u njima ima redovitu neposrednu vlast. Uzalud se protiv toga u svoje doba preko njemačkih biskupa borio Bismarck. Stoga, kada Papa ide u razne države, među različite narode u kojima je Crkva, on »ne putuje po svijetu« niti ide »nekome u pohode« nego ide pastirski djelovati u Crkvi, u regionalnoj Crkvi, kojoj je poglavar, i tako ispuniti svoje obveze prema njima onako kako mu to moderna sredstva dopuštaju. To neposredno pastoriziranje Crkve širom svijeta u granicama fizičkih i moralnih mogućnosti ne spada na stil papinskog upravljanja nego na ispunjavanje Papine dužnosti. Njegovi govori po kontinentima nisu »govori« nego propovijedi i njegova slavljenja Euharistije sa stotinama tisuća vjernika nisu mitinzi nego zborovanja Božjega naroda. Obavljajući službu neposrednog pastirstva u Crkvama različitih zemalja, ne kompromitira nego sluša Koncil koji mu je stavio na brigu svu Crkvu (Dogmatska konstitucija o Crkvi, 18, 22, 25).

2. S tog stajališta treba prosuđivati Papinu prisutnost u dvadesetak zemalja koje je posjetio. S jedne strane svijet, frommovski kazano, društveni karakter, a s druge strane zasijavanje svijeta Božjom riječju ili razaranje iluzije u kojoj ljudi žive s obzirom na stanje u ovom našem vremenu donedavna gladnom potrošnje i ponositom zbog proizvodnje, a odnedavna kriznom i opsjednutom mišlju na samoobranu od totalnog uništenja. Između tih polova odvija se Papin utjecaj i tu treba tražiti njegov prilog današnjem zbivanju. Pokazati preoblikovanje evanđeoskih ideala u ideologije i suprotstaviti se ideologijama u ime napuštenih evanđeoskih ideala; osloboditi ljude od varke racionalizacije koja nepravde motivira razumnim i moralnim razlozima; društveno nesvjesno osloboditi lanaca da bi pojedinac mogao nadići društvo u kojem živi i kritički se prema njemu postaviti — sve je to uloga Božje riječi koju Papa navješćuje. K poniznosti, bratskoj ljubavi, milosrđu i drugim krepostima na kojima Ivan Pavao II inzistira kao na evanđeoskim idealima, treba istinski pristupiti, a ne u ime njih potpisivati amnestije kraljevstvu nepravde u svijetu. Nema razumnog opravdanja ni moralne isprike u ime Evanđelja tamo gdje je povrijeđeno bratstvo i jednakost svih ljudi, tamo gdje diskriminacija žanje svoje žrtve i gdje je pravilo djelovanja u ime manjega zla postalo konstanta ponašanja. Društveni položaj u kojem se čovjek osjeća sigurnim ne smije u njemu raspaljivati revnost za prihvaćanje »klišeja većine«.

3. To su evanđeoski snopovi svjetla koje Papa »baca kuda koraca«. Nema mjerila kojim bi se mogao mjeriti domet njihova utjecaja. Njihovo djelovanje proteže se na ono polje i na onaj sloj povijesnog zbivanja, koji, nevidljiv, nosi društvene nadogradnje i o čijem zdravlju ovisi zdravlje ljudskih bića. Izjave o besmislenosti i pompi Papinih putovanja, o rizičnosti za njegov život, o zanemarivanju vatikanskih poslova, rasipanju novca ne mogu obezvrijediti taj utjecaj. Isto je tako zanemariva negativna procjena toga utjecaja sa stajališta brzih povijesnih dostignuća, brzog ekumenskog pomirenja i brzih političkih uspjeha, vanjske afirmacije Crkve u laičkom društvu (Mlivončić). Riječ Božja ne vjeruje u kratke poteze nego nas laganim povijesnim ritmom razuvjerava u tome da će nas pravac koji slijedimo dovesti do mjesta sigurnosti i sreće. Da tamo stignemo, potrebno je istinski i dosljedno zauzeti evanđeoske stavove o jednakim pravima svih ljudi, jer svi su jednako djeca Božja, i o zauzetosti za sreću svakoga čovjeka, jer svi smo ono što smo radi drugih.